www.xtrapapers.com

Cyfenw	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd
Enwau Eraill		0

CBAC WJEC

TGAU

4278/51

HANES

UNED 1/UNED 2: Dirwasgiad, Rhyfel ac Adferiad yng Nghymru a Lloegr, 1930-1951

P.M. DYDD LLUN, 2 Mehefin 2014

1 awr 15 munud

Arholwr yn unig		
Cwestiwn	**Marc Uchaf**	**Marc yr Arholwr**
1.	**25**	
2.	**15**	
3.	**10**	
SAG	**3**	
Cyfanswm	**53**	

4278 510001

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch BOB cwestiwn ar y papur arholiad.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd gwag priodol yn y llyfryn hwn. Defnyddiwch daflenni ychwanegol os nad oes digon o le yn y llyfryn hwn. Ysgrifennwch eich enw ar ben pob taflen ychwanegol, gan ddangos yn glir rif y cwestiwn rydych yn ei ateb. Rhowch y taflenni ychwanegol y tu mewn i'r llyfryn hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch y bydd ansawdd eich cyfathrebu ysgrifenedig yn cael ei ystyried wrth asesu'r atebion sy'n gofyn am ysgrifennu estynedig, sef cwestiynau 1*(d)* a 3.

Hefyd, bydd eich gallu i sillafu, atalnodi a defnyddio gramadeg yn gywir yn cael ei asesu yn eich ateb i gwestiwn 3.

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

Atebwch **bob** *cwestiwn.*

CWESTIWN 1

Mae'r cwestiwn hwn yn ymchwiliad i effaith *(impact)* **blynyddoedd y Dirwasgiad.** [25]

Astudiwch y ffynonellau isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn pob ffynhonnell.

Ffynhonnell A

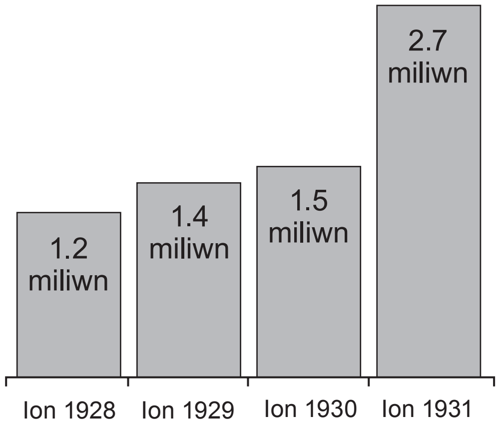

[Graff yn dangos diweithdra ym Mhrydain yn ystod rhan o flynyddoedd y Dirwasgiad]

(a) Beth mae Ffynhonnell A yn ei ddangos i chi am flynyddoedd y Dirwasgiad? [2]

....

....

....

....

....

....

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

Ffynhonnell B

Erbyn dechrau'r 1930au, roedd costau cynyddol *(rising)* a methiant i fuddsoddi mewn technoleg newydd a pheiriannau yn achosi problemau i'r diwydiannau traddodiadol. Roedd buddsoddi mewn technoleg fodern yn golygu bod pyllau glo Ffrainc, yr Almaen a Gwlad Pwyl yn cynhyrchu mwy o lo na'r hyn oedd yn gallu cael ei gynhyrchu yng Nghymru a Lloegr. Dirywiodd diwydiannau eraill hefyd.

[Rhan o werslyfr cyffredinol ar gyfer ysgolion]

(b) Defnyddiwch y wybodaeth yn Ffynhonnell B a'r hyn rydych chi'n ei wybod i egluro pam roedd llawer o ddiwydiannau traddodiadol wedi dirywio erbyn dechrau'r 1930au. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

4278
510003

www.xtrapapers.com

Ffynhonnell C

Erbyn 1939, roedd y sinema wedi dod yn boblogaidd iawn gydag ugain miliwn o docynnau'n cael eu gwerthu a thri sinema newydd yn cael eu hagor bob wythnos. Roedd tocynnau yn costio ychydig o geiniogau yn unig, ac roedd hynny fwy na thebyg yn darparu'r math rhataf *(cheapest)* o adloniant torfol yn y rhan fwyaf o drefi a dinasoedd. Am bris o 6 cheiniog *(tua 2 geiniog heddiw)*, roedd y sinema yn cynnig dihangfa (*escape*) oddi wrth realiti llym bywyd.

[Rhan o wefan sy'n canolbwyntio ar hanes y sinema ym Mhrydain (2011)]

(c) I ba raddau mae Ffynhonnell C yn cefnogi'r safbwynt bod sinemâu yn bwysig yn ystod yr 1930au? [5]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

Ffynhonnell CH

Yn ystod y 15 mlynedd diwethaf mae Jarrow wedi mynd trwy gyfnod o ddirwasgiad diwydiannol sy'n wahanol i unrhyw beth gafodd ei weld erioed o'r blaen yn hanes y dref. Mae iard longau'r dref wedi cau. Gwrthodwyd yr hawl i ailagor gwaith dur y dref. Roedd 8,000 o bobl, llawer ohonyn nhw'n weithwyr medrus, yn arfer gweithio yn Jarrow, ond ar hyn o bryd dim ond 100 o ddynion sydd mewn gwaith, a hynny dros dro. Rydyn ni eisiau mwy o swyddi i Jarrow.

[Rhan o ddeiseb gafodd ei chyflwyno i'r llywodraeth gan orymdeithwyr Jarrow ar ôl cyrraedd Llundain (2 Tachwedd 1936)]

(ch) Pa mor ddefnyddiol yw Ffynhonnell CH i hanesydd sy'n astudio Gorymdaith Jarrow? [6]

[Eglurwch eich ateb drwy ddefnyddio'r ffynhonnell a'r hyn rydych chi'n ei wybod.]

4278
510005

www.xtrapapers.com

Mae'r ddwy ffynhonnell hyn yn rhoi safbwyntiau gwahanol am fywyd yn yr 1930au.

Ffynhonnell D

Roedd bywyd yn dda. Roedd digon o waith ar gael. Cefais i waith yn syth mewn ffatri geir yn Coventry. Roedd y galw am geir yn cynyddu ar y pryd. Roedden ni'n brysur iawn a gallen ni weithio unrhyw oriau roedden ni eisiau. Felly roeddwn i'n gweithio cymaint o oriau ag y gallwn i. Roeddwn i'n ennill cyflog o £8 yr wythnos, a dim ond bachgen 17 oed oeddwn i. Dim ond cyflog o £2 yr wythnos yr oedd gyrrwr bws yn ei gael. Roedd hynny'n golygu bod gen i ddigon o arian i'w wario ar fwynhau fy hun yn fy amser hamdden!

[Richard Johnson, gweithiwr mewn ffatri geir yn Coventry yn yr 1930au, mewn cyfweliad a roddodd yn 1949]

Ffynhonnell DD

Mae'n siŵr nad oedd yr 1930au yn gyfnod rhy ddrwg i rai fyw ynddo. Ond yn Ne Cymru ac ardaloedd eraill gyda diwydiannau traddodiadol fel gogledd Lloegr, cafodd cymdeithas gyfan ei dinistrio gan ddiweithdra torfol a'r peth agosaf at newyn *(near-starvation)*. Roedd 69% o boblogaeth Merthyr Tudful yn ddi-waith ac roedd gweithwyr medrus yn cael eu gorfodi i 'fyw ar y dôl'. Roedd menywod yn dioddef wrth iddyn nhw geisio 'cael deupen llinyn ynghyd' *('make ends meet')*.

[Kenneth Morgan, hanesydd, yn ysgrifennu yn ei lyfr, *Rebirth of a Nation: Wales 1880-1980* (1981)]

(d) Pam mae Ffynonellau D ac DD yn rhoi safbwyntiau gwahanol am fywyd yn yr 1930au? [8]

[Yn eich ateb dylech gyfeirio at gynnwys y ffynonellau a'r awduron hefyd.]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

DIWEDD CWESTIWN 1

25

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

CWESTIWN 2

Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am effaith *(impact)* **yr Ail Ryfel Byd ar fywydau pobl.** [15]

(a) Disgrifiwch effeithiau'r *Blitz* ar Gymru a Lloegr. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

(b) Eglurwch pam roedd Prydain yn dilyn polisi dyhuddo (*appeasement*) yn ystod rhan olaf yr 1930au. [5]

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

(c) Pa mor llwyddiannus oedd polisi ymgilio (*evacuation*) y llywodraeth? [6]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

DIWEDD CWESTIWN 2

15

www.xtrapapers.com

CWESTIWN 3

Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am y sialensiau oedd yn wynebu'r llywodraeth Lafur ar ôl i'r Ail Ryfel Byd ddod i ben. [10 + 3]

A wnaeth llywodraethau Llafur 1945-1951 ddelio'n llwyddiannus â'r problemau cymdeithasol ac economaidd ar ôl yr Ail Ryfel Byd? [10]

Yn eich ateb dylech drafod:

- *y ffyrdd y deliodd y llywodraethau Llafur yn llwyddiannus â'r problemau cymdeithasol ac economaidd;*
- *y ffyrdd y methodd y llywodraethau Llafur â delio'n llwyddiannus â'r problemau cymdeithasol ac economaidd.*

Yn y cwestiwn hwn, mae marciau'n cael eu rhoi am sillafu, atalnodi a defnyddio gramadeg yn gywir. [3]

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

DIWEDD CWESTIWN 3

10

DIWEDD Y PAPUR

SAG 3